

MARIESTAD

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Sjötorps fritidshem

Läsår 2016/2017

Antagen
Mariestad
2016-10-25

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	3
1.1. Syfte.....	3
1.2. Ansvar.....	3
2. Enhetens mål	4
3. Främjande och förebyggande arbete.....	4
3.1 Främjande.....	4
3.2 Förebyggande.....	5
4. Förankring av planen.....	5
4.1 Barns/elevs delaktighet.....	5
4.2 Vårdnadshavares delaktighet.....	6
4.3 Personalens delaktighet.....	6
5. Utvärdering, kartläggning och analys.....	6
5.1 Utvärdering av föregående läsårs plan.....	6
5.2 Kartläggning av föregående läsårs plan	6
5.3 Analys av föregående läsårs plan	7
6. Rutiner/åtgärder vid akuta situationer	7
6.1 Rutiner för all personal i fritidshemmet.	7
6.2 Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks eller diskrimineras av annat barn.	8
6.3 Rutiner för när personal kränker eller trakasserar barn.....	8
6.4 Rutiner för hur barn och deras vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.....	8
6.5 Avgränsningar.....	9
6.6 Utredning/rapportering	9
6.7 Uppföljning.....	9
6.8 Diarieföring.....	9
7. Referenser	10
8. Bilagor	11
8.1 Bilaga 1 – Definitioner	11
8.2 Bilaga 2 – Lagstiftning och styrdokument.....	13
8.3 Bilaga 3 – Anmälningsskyldighet.....	15
8.4 Bilaga 4 – Checklista arbetsgång.....	16

1. Inledning

Som stöd för arbetet med likabehandling och mot diskriminering och kränkningar, ska varje förskola/skola utarbeta en plan mot diskriminering och kränkande behandling. Arbetet med den är det systematiska kvalitetsarbetet inom området. Planen kan ses som en dokumentation av det främjande, förebyggande och åtgärdande arbetet och den ska upprättas årligen för varje verksamhet inom förskolan och skolan.

I planen ska det finnas mål för de främjande och förebyggande insatserna som bygger på kartläggningar och utvärderingar av tidigare års arbete. Där ska finnas en beskrivning av vilket arbete som planeras och vilka rutiner som gäller. Planen ska beskriva hur barn och elever medverkar i det främjande och förebyggande arbetet.

Planen ska vara känd hos alla i verksamheten och hos barns och elevers vårdnadshavare.

1.1. Syfte

Sjötorps fritidshems plan för att främja trivsel och goda relationer grundar sig på bestämmelser i skollagen (2010:800), diskrimineringslagen (2008:567) och förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling (2006:1083). Enligt dessa lagar ska skolan arbeta för barns/elevs lika rättigheter och möjligheter samt mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Ett steg i arbetet är att varje år ta fram en ny plan för detta arbete. Planen syftar till att säkerställa barns/elevs rättigheter oavsett:

- kön
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- ålder

1.2. Ansvar

Fritidspedagog, samtliga pedagoger på förskolan och förskolechef ansvarar för framtagandet av planen på enheten.

2. Enhetens mål

- Under läsåret får eleverna kunskap om hur ett språkbruk kan vara diskriminerande.

Vad: Öka förståelsen hos eleverna
Hur: Diskutera på samlingar hur viktigt det är att ha ett trevligt bemötande.
Säga till eleverna om de inte bemöter varandra på ett respektfullt sätt.
Berömma och uppmärksamma positivt bemötande.
Vem: Eva ansvarar för att diskussionerna är levande.
När: På samlingar och i den dagliga verksamheten.

Vad: Öka tryggheten på fotbollsplanen
Hur: Göra upp regler tillsammans om vad som gäller på fotbollsplanen.
En pedagog finns så mycket som möjligt nära fotbollsplanen för stöd.
Vem: Eva och eleverna gör reglerna tillsammans. Alla ansvarar för att de följs.
När: Vid terminsstart.

- Förstärka gemenskapen mellan åldrarna på förskolan och fritidshemmet för att motverka åldersdiskriminering.

Vad: Gemensamma aktiviteter.
Hur: Planera och genomföra skapandeaktiviteter, lekar, disco och mellanmål utomhus.
Vem: Alla pedagoger på förskolan och fritidshemmet ansvarar för att aktiviteterna planeras genomförs.
När: En gång/månad.

3. Främjande och förebyggande arbete

3.1 Främjande

- Startar varje hösttermin med lära-känna-veckor som vi kallar ”Jag, du, vi tillsammans” då vi fokuserar på trygghet och vi-känsla.
- Lyfter värdegrundsfrågor med hjälp av barnlitteratur.

- Leker gruppstärkande lekar.
- Ett tillåtande klimat där vi uppmuntrar varandras olikheter.
- Eleverna planerar, reflekterar och utvärderar verksamheten tillsammans med pedagogen för att alla ska känna sig delaktiga.
- Använder samlingar och måltider till att diskutera om hur man är en bra kompis.
- Pedagogerna föregår med gott exempel.
- Pedagogerna har ett positivt förhållningssätt, fokuserar på positiva beteenden och berömmar när någon gjort något bra.
- Vi gör tillsammans tydliga regler och struktur i vår miljö.

3.2 Förebyggande

- Samtalar vid vardagliga situationen som uppstår.
- Pedagogerna hjälper barnen att samspela och lösa konflikter.
- Pedagogerna fördelar sig ute på gården för att höra och se eventuella kränkningar.
- Vid upptäckt av att någon kränkning skett agerar pedagogerna direkt och samtalar med barnen om hur man ska vara mot varandra.
- Pedagogerna informerar vårdnadshavare om det som inträffat.

4. Förankring av planen

4.1 Barns/elevs delaktighet

Eleverna görs delaktiga i framtagandet av planen mot diskriminering och kränkande behandling genom att de ges förutsättningar till ett demokratiskt tänk utifrån ålder och mognad, vilket leder till att allas röster får bli hörda, alla får uttrycka sina åsikter och vara med och påverka fritidshemmets innehåll. Eleverna synpunkter blir också synliggjorda genom intervjuer, veckomöten och samtal.

4.2 Vårdnadshavares delaktighet

Vårdnadshavare görs delaktiga och delges information om arbetet med planen mot diskriminering och kränkande behandling genom föräldramöten, inskolning, utvecklingssamtal och genom daglig kontakt. Planen finns att läsa på förskolans hemsida och anslagstavla i hallen. Pedagogerna uppmuntrar vårdnadshavare att komma med synpunkter i arbetet mot diskriminering och kränkande behandling exempelvis genom föräldraenkäten.

4.3 Personalens delaktighet

Alla som arbetar på fritidshemmet och förskolan, pedagoger, kök- och städpersonal och vaktmästare informeras muntligt och via mail att planen för diskriminering och kränkande behandling finns, vart den finns och att den gäller alla som arbetar i verksamheten. Pedagogerna är tydliga med att allas synpunkter och tankar är viktiga att få med i planen samt ansvarar för att dessa tankar och synpunkter kommer med i planen.

5. Utvärdering, kartläggning och analys

Enhetens mål 2015-2016

- Vi pedagoger har en nära relation till barnen och ser vilka behov som finns och bibehåller tryggheten.
- Vi erbjuder lekmaterial på förskolan och fritidshemmet som tilltalar alla barn oavsett kön.

5.1 Utvärdering av föregående läsårs plan

Pedagogerna har en nära relation med barnen och ser vilka behov som finns och har på så sätt bibehållit tryggheten. Genom observationer och intervjuer syns att barnen är trygga. Höstterminen startades med lärakänna-veckor då fokus låg på trygghet, att skapa nära relationer och att få en stark vi-känsla i gruppen. Vi har lekt gruppstärkande lekar, skapat tillsammans och använt barnlitteratur som tar upp värdegrundsfrågor.

Genom observationer och samtal med barnen syns att alla barn, oavsett ålder eller kön, använder allt material på fritidshemmet.

5.2 Kartläggning av föregående läsårs plan

Barnen upplevs som trygga med varandra och med pedagogen vilket syns genom att alla vågar komma till tals i till exempel samlingar och vid mellanmålet då vi sitter alla tillsammans. Barnen leker också i olika gruppkonstellationer varje dag, de väljer oftast vilken lek de vill leka istället för vem de vill leka med. Även föräldraenkäten visar på 100 % trygghet. Pedagogen har intervjuat alla barn enskilt med samma frågor och alla barnen trivs på fritidshemmet. Några barn upplever att det finns barn som säger dumma saker till dem, pedagogen har också uppmärksammat detta. Det finns också en plats, fotbollsplanen, där några barn känner sig otrygga.

Eftersom barnen använder allt material oavsett kön fortsätter vi att arbeta vidare på samma sätt som vi gjort. Vi anser att allt material är ”könsneutralt” genom att det är öppet för alla att använda. Pedagogerna tänker på sitt förhållningssätt, hur vi pratar om material och till barnen.

5.3 Analys av föregående läsårs plan

Lärakänna-veckorna med temat ”Jag, du, vi tillsammans” är en framgångsfaktor att fortsätta med. Att pedagogerna har ett positivt förhållningssätt, bemöter barnens behov och bekräftar deras känslor gör att de vågar uttrycka sina känslor och åsikter.

Under inskolningsveckorna på fritidshemmet har fokus legat på en nära kontakt med de nyinskolade barnen och deras föräldrar för att få en stark relation från början och ge de rätta förutsättningarna för en bra anknytning.

Barnen har varit med och bestämt lekmiljöer samt vilket material som ska finnas på fritidshemmet med utgångspunkt från intressen, erfarenheter och behov därför använder alla barn allt material på fritidshemmet utan hänsyn till ålder eller kön.

6. Rutiner/åtgärder vid akuta situationer

6.1 Rutiner för all personal i fritidshemmet.

Det är viktigt att all personal i verksamheten tar alla signaler om trakasserier och kränkande behandling på allvar och agerar snabbt. Kränkningar upphör inte automatiskt utan brukar i stället öka om de inte aktivt motverkas.

All personal i fritidshemmet har anmälningsskyldighet att anmäla alla händelser där ett barn upplever sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling. Ingen ska kunna säga att ansvaret är någon annans.

6.2 Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks eller trakasseras av annat barn.

- Den som upptäcker eller får information om misstänkt kränkning och/eller diskriminering ansvarar för att åtgärder vidtas.
- Rektor informeras om det inträffade.
- Blanketten ”Anmälan till rektor/förskolechef vid diskriminering och kränkande behandling” fylls i. Denna blankett hittas på medarbetarportalen Navet; Stöd och service i arbetet/Arbetsrutiner och checklistor/Barn och utbildning/Diskriminering och kränkande behandling.
- Vårdnadshavare informeras, detta gäller både den som har kränkt och den som kränkts.
- Anmälaren ansvarar för dokumentation, (vidtagna åtgärder och datum för uppföljning).
- Rektor gör en utredning och skickar blanketten (Anmälan till nämnd) till nämnd och grundskolechef. Blanketten finns på navet.
- När utredningen har avslutats ska rektor göra regelbundna återkopplingar, utvärderingar och uppföljningar av händelsen med berörda barn samt vårdnadshavare.

6.3 Rutiner för när personal kränker eller trakasserar barn.

- All personal har anmälningsskyldighet till rektor, vilket ska ske skyndsamt.
- Blanketten ”Anmälan till rektor/förskolechef vid diskriminering och kränkande behandling” fylls i. Denna blankett hittas på medarbetarportalen Navet; Stöd och service i arbetet/Arbetsrutiner och checklistor/Barn och utbildning/Diskriminering och kränkande behandling.
- Rektor agerar samtalsledare under utredningssamtalet.
- Rektor kontaktar berört barns vårdnadshavare.
- Tidsbestämd uppföljning ska ske.
- Ev. polisanmälan görs av rektor.
- Alla insatser ska dokumenteras av rektor.
- Rektor skickar ”Anmälan till nämnd”

6.4 Rutiner för hur barn och deras vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

- Har barnet blivit kränkt av ett annat barn?
Meddela fritidshemmet.

- Har barnet blivit kränkt av personal?
Meddela rektor, Inger Hermansson, 0501- 75 53 45.
- Har barnet blivit kränkt av rektor?
Meddela grundskolechef, Susanne Fransson, 0501- 75 55 52.

6.5 Avgränsningar

Om barn/elev/studerande kränker vuxen (ej elev/studerande/personal) omfattas den kränkningen inte av rutin vid diskriminering och/eller kränkande behandling. Blanketten ”Anmälan till förskolechef/ rektor vid diskriminering och kränkande behandling” används dock även i detta fall.

Gäller kränkningen personal omfattas ärendet av arbetsmiljölagen.

6.6 Utredning/rapportering

Förskolechef/ rektor startar utredning och vidtar åtgärder. Förskolechef/ rektor är enligt delegation (C25) från utbildningsnämnden skyldig att skyndsamt utreda anmälan samt återrapportera det till avdelningschef och nämnd med hjälp av framtagna blanketter för anmälan, utredning och åtgärder av diskriminering och kränkande behandling. Ärenden som är anmälda till Skolinspektionen eller Barn- och elevombudsmannen (BEO) rapporteras till nämnd av förskolechef/ rektor. Ärenden som inte är anmälda till Skolinspektionen eller BEO rapporteras till nämnd av avdelningschef. När samtliga ovanstående steg i ett ärende har utförts och förskolechef/ rektor anser att insatta åtgärder fungerar och diskrimineringen/kränkningen upphört avslutas ärendet

6.7 Uppföljning

När utredning har avslutats ska förskolechef/ rektor göra regelbundna uppföljningar med berörda barn/elever samt vårdnadshavare. Uppföljningen ska dokumenteras på blankett ”Åtgärder vid diskriminering och kränkande behandling” samt diarieföras. Sektor utbildning sammanställer inkomna anmälningar av diskriminering och kränkande behandling. En analys görs för att bland annat se om ärendena är behandlade, se vilka typer av anmälningar som har kommit in, vilka barn/elever/enheter som är berörda, frekvenser/antal m.m. Sammanställning redovisas till nämnd vid två tillfällen per år.

6.8 Diarieföring

Anmälan diarieförs före inlämnande till nämnd. Diarienummer anges på underlaget. Samma diarienummer används om det gäller kränkning mot samma

barn/elev, detta för att se om något barn/elev blir utsatt för upprepade kränkningar.

7. Referenser

- Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling – allmänna råd (Skolverket)
- Lika rättigheter i förskolan – handledning (Diskrimineringsombudsmannen)
- Lika rättigheter i skolan – handledning (Diskrimineringsombudsmannen)
- Skollagen (2010:800)
- Diskrimineringslagen (2008:567)
- Socialtjänstlagen
- FN:s barnkonvention

8. Bilagor

8.1 Bilaga 1 – Definitioner

Diskriminering

Diskriminering är när förskolan/skolan behandlar ett barn/elev sämre än andra barn/elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridandet identitet/uttryck eller ålder. Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som utför diskrimineringen. Diskrimineringen kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn/elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en förskola/skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn/elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla barn/elever serveras samma mat, kan det indirekt diskriminera de barn/elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Bristande tillgänglighet

När en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning som är skäligen utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till:

- de ekonomiska och praktiska förutsättningarna
- varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde
- andra omständigheter av betydelse

Trakasserier

Trakasserier är uppträdande som kränker en elevs värdighet och som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet/uttryck eller ålder. Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar. Det gemensamma för trakasserier är att de gör

att ett barn/elev känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad. Ett barn/elev kan bli utsatt för trakasserier av personal som av andra barn/elever.

Kränkande behandling

Kränkande behandling är uppträdande som kränker ett barn/elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund för trakasseri. Det kan till exempel handla om att ett barn/elev blir retad för sitt utseende. Ett barn/elev kan bli utsatt för kränkande behandling av personal som av andra barn/elever.

Kränkande behandling kan vara:

- fysiska (slag, knuffar)
- verbala (hot, svordomar, öknamn)
- psykosociala (utfrysning, grimaser, ignorering, nonchalering)
- texter och bilder (teckningar, lappar, sms, mms, foton, meddelanden på sociala medier)

Repressalier

Personal får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av elev eller vårdnadshavare har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

8.2 Bilaga 2 – Lagstiftning och styrdokument

Skolväsendet vilar på demokratins grund

Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att eleverna ska inhämta och utveckla kunskaper och värden.

Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för miljön.

Värdegrunden

Uttrycker det etiska förhållningssätt som ska prägla verksamheten. Skolan ska främja förståelsen för andra människor och förmågan till inlevelse. Ingen ska utsättas för kränkande behandling. Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (Skollagen 5 kap. 3 §)

Förbud mot kränkande behandling

Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling. (Skollagen 6 kap. 9 §)

Diskrimineringslagen (2008:567)

Diskrimineringsombudsmannen ska utöva tillsyn över att lagen följs. Lagen ska motverka diskriminering på grund av:

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

Socialtjänstlagen

Enligt 14 kap 1 §, är både skolmyndigheten och alla anställda inom förskoleverksamhet, skolbarnomsorg och skola skyldiga att ”genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd”.

Brottsbalken

Enligt brottsbalken är handlingar som kan betecknas som misshandel, ofredande och olaga tvång straffbara. Förskolechef/ rektor ska handlägga ärendet enligt riktlinjer mot hot om våld.

Arbetsmiljölagen (AML)

AML, gäller även för barn/elever. Lagens ändamål är att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet samt att även i övrigt uppnå en god arbetsmiljö. Enligt AML ansvarar förskolechef/rektor för att det finns förutsättningar för att skapa en god arbetsmiljö som lever upp till bestämmelserna i AML.

FN:s barnkonvention

Barnkonventionen har sitt ursprung i principen om den inneboende värdigheten hos alla människor och deras obestridliga rättigheter. Barnkonventionen bygger på perspektivet att barnets bästa alltid ska komma i främsta rummet.

Artiklar inom området; artikel 2, 12, 19, 28 samt 36.

8.3 Bilaga 3 – Anmälningsskyldighet

Vid trakasserier och kränkande behandling

Det är viktigt att all personal i verksamheten tar alla signaler om trakasserier och kränkande behandling på allvar och agerar snabbt. Kränkningar upphör inte automatiskt utan brukar i stället öka om de inte aktivt motverkas.

All personal har anmälningsskyldighet att anmäla alla händelser där ett barn/elev upplever sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling

Till socialtjänsten

Anmälningsskyldiga är all personal inom verksamheten och den omfattar sådant pedagoger och annan personal får kännedom om i sin yrkesutövning och som föranleder oro över ett barns/elevs situation.

Anmälningsskyldigheten regleras i kap. 14, 1 § socialtjänstlagen och det finns en hänvisning till denna bestämmelse i skollagen kap 29, 13 §.

Syftet med anmälningsskyldigheten är att socialtjänsten på ett så tidigt stadium som möjligt ska få kännedom om barn och ungdomar som behöver hjälp. Skyldigheten omfattar barn under 18 år och avser missförhållanden som antingen är kopplade till barnets/elevens hemmiljö eller dess eget beteende. Det kan handla om misstanke om övergrepp, vanvård eller brister i omsorgen i hemmet eller att barnet/eleven uppvisar ett riskbeteende.

Du hittar anmälningsblanketten till socialtjänsten på kommunens medarbetarportal Navet under Service och i arbetet/Arbetsrutiner och checklistor/Sektor utbildning/Elevhälsa skola.

8.4 Bilaga 4 – Checklista arbetsgång

1. Börja med punkt 5, ”Utvärdering, kartläggning och analys”
 - Viktigt att de olika verksamhetsdelarna syns i utvärdering, kartläggning, analys, till exempel skola *och* fritidshem

2. Fortsätt med punkt 2 ”Enhetens mål”
 - Utifrån utvärdering, kartläggning och analys sätt målen upp.
 - Målen ska uppfylla SMART-kriterierna
 - S=Specifikt
 - M=Mätbart
 - A=Accepterat
 - R=Realistiskt
 - T=Tidsatt
 - Glöm inte att ha med minst ett mål från diskrimineringsgrunden
 - Viktigt att de olika verksamhetsdelarna syns, till exempel skola *och* fritidshem
 - Hur målen ska nås ska beskrivas och detta kan ske på olika sätt. Till exempel kan man flytta över målen till kvalitetsverktyget, man kan även beskriva direkt under varje mål hur man ska jobba vidare med målet (handlingsplanen bör innehålla: Vad? Hur? Vem? När?)

3. Beskriv enhetens främjande och förebyggande (punkt 3) arbete för att nå enhetens mål
 - Tänk på att vara så konkret som möjligt
 - Skriv gärna i punktform

4. Beskriv hur olika intressenter har gjorts delaktiga i framtagandet av den nya planen. Viktigt är att alla yrkeskategorier är delaktiga.